

F. ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO BARNE-SISTEMAK, FINANTZA-INFORMAZIOA EMATEKO PROZESUARI (FIBKS-ARI) DAGOKIONEZ

Azal itzazu arriskuak kontrolatzeko eta kudeatzeko sistemak osatzen dituzten mekanismoak, finantza-informazioa emateko prozesuari (FIBKSari) dagokionez.

F.1. Entitatearen kontrolaren arloa

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.1.1 Zer organok edo funtzioak dituen ardura hauek: (i) FIBKS egoki eta eraginkor bat izatea; (ii) hori ezartzea; eta (iii) hori gainbegiratzea.

Caja Laboralak barne-kontrolako mekanismoak ditu ezarrita, entitateari buruz eta bere taldeari buruz merkatuetan argitaratzen den finantza-informazioa osoa, fidagarria eta egokia dela bermatzeko. Prozesu hori indartu egin zen 2014ko ekitaldian, Finantza Informazioaren Barne Kontrolako Sistema (aurreantzean FIBKS) berriaren bidez.

Caja Laboralaren Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen 3.6 «Informazioaren fidagarritasuna» atalean, gobernu-organismoak eta horiek FIBKSaren alorrean dituzten zereginak daude jasota:

-Caja Laboraleko Kontseilu Errektorea arduratzen da FIBKS egokia eta eraginkorra ezarri, mantendu eta ziurtatzeaz, eta merkatuan entitateari nahiz beraren taldeari buruz argitaratzen den finantza informazioa osoa, fidagarria eta egokia izango dela kontrolatu eta bermatzeaz.

-Zuzendaritza Kontseiluaren eta Barne Ikuskaritzako Departamenduaren ardura da merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna une oro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea. Helburu horrekin, nahikoa giza baliabidez eta baliabide materialez hornituko du entitatea, eta finantza-informazioa prestatzearen arduradunei beharrezko prestakuntza eskainiko die, dagozkien zereginak bete ditzaten.

Ikuskaritza Batzordearen eginkizuna da FIBKSak ondo funtzionatzen duela gainbegiratzea, finantza-informazio arautua prestatu eta aurkezteko prozesuan zehar. Bereziki, legezko errekerimenduak eta oro har onartutako kontabilitate-printzipioak zuzen erabiltzen direla ikuskatzen du. Zeregin horretan, Barne Ikuskaritzako Departamenduaren laguntza du. Arriskuak kudeatu eta kontrolatzeko sistemak (horien artean FIBKSa) zuzen diseinatu eta ezarri daudela gainbegiratzen laguntzen dio Ikuskaritza Batzordeari, eta behar bezala eta efizientziaz funtzionatzen dutela egiaztatzen du.

Azkenik, Finantzen Areako zuzendaritzaren mendeko Planifikazioko eta Gestio Kontrolako Departamentuak arriskuak gestionatu eta kontrolatzeko sistemak diseinatzen eta ezartzen laguntzen du, batez ere merkatuetara igortzen den finantza-informazioa prestatu, aurkeztu eta osatzeko prozesuari dagokionez.

F.1.2 Elementu hauek badauden, batez ere finantza-informazioa sortzeko prozesuari dagokionez.

Honako hauez arduratzen diren departamentu eta/edo mekanismoak: (i) erakundearen egitura diseinatu eta gainbegiratzeaz, (ii) erantzukizun- eta aginte-ildoak argi eta garbi zehazteaz, lanak eta zereginak behar bezala banatuz, eta (iii) entitatean horiek egoki hedatzeko behar adina prozedura izateaz.

Erakundearen egitura diseinatu eta aztertzea Antolamendu Departamentuari dagokio, baina baita lan horretarako area bakoitzak dituen baliabide-premiak aztertzea eta berrikustea ere. Azterketa hori erakundearen egitura egokitzeko premia dagoenean egiten da zerbitzu zentraletako area eta departamentuetan, eta, zenbat langile behar diren erabakitzeko ez ezik, unitate bakoitzaren antolamendu-egitura balidatzeko ere egiten da.

Era berean, bulegoen sare komertzialean, bulego bakoitzaren lan-zama neurtzen da hilean behin, berariaz diseinatutako aplikazio informatiko bat erabiliz. Informazio hori Zuzendaritza Nagusiari, Gestio Sozialeko zuzendaritzari -Giza Baliabideak- eta Sare Komertzialeko zuzendaritzari ematen zaie, baliabideen gainean beharrezko doikuntzak egiteko.

Bestalde, Antolamendu Departamentua arduratzen da jarduketa-arlo bakoitzeko erantzukizun- eta aginte-ildoak zehazteaz. Jarduketa-arlo bakoitzean egingo diren zeregin eta lanak ere departamentu horrek zehazten ditu, eta area bakoitzaren gordailuan argitaratu.

2015ean, Antolamenduaren Eskuliburua onetsi zen, erakundearen eginkizunetarako gordailu bakarra, eta, 2016an, langile guztien eskura dagoen intranet korporatiboan argitaratu zen, entitatearen organigrama orokorrarekin batera.

Jokabide-kodea, onespren-organoa, hedapen- eta instrukzio-maila, sartutako printzipio eta balioak (adieraziz eragiketa-erregistroari eta finantza-informazioaren prestakuntzari buruzko berariazko aipamenik dagoen), ez-betetzeak aztertzeo organoa eta ekintza zuzentzaileak eta zigorrak proposatzeko.

Entitateak Etika eta jokabide profesionalaren kodea du. Horren azken eguneratzea 2015eko ekainean onartu zuen Kontseilu Errektoreak.

Etika eta jokabide profesionalaren kodeak finantza-informazioaren fidagarritasunari buruz kontuan hartzeko alderdiak jasotzen ditu, 3.6 atalean. Horien artean nabarmentzekoak dira:

-Caja Laboralak bere finantzetao egoera-orriei eta horietan eragin nabarmena izan dezaketen gertakariei buruzko finantza-informazio fidagarri, zehatz, osatu eta gokia emateko erantzukizuna du.

-Finantza-informazioa indarrean dauden balorazio-printzipioen eta -oinarrien arabera osatzen dela ziurtatzeko taldean ezarritako prozedurez gain, lan-bazkide eta langile guztiak arretaz bete behar dituzte informazioa erregistratu eta tratatzeko zereginak, hori baita taldearen finantza-informazio publikoa osatzeko prozesuaren oinarria.

-Erantzukizun horren ezarpena bereziki garrantzitsua da, taldearen finantzetao egoera-orriak egiteko behar diren datu eta txostenei dagokienez. Izan ere, beharrezkoa da horiek egoki erregistratu eta interpretatzea, kontabilitateko saldo, transakzio edo kontingentzia bakoitzari dagozkion balorazio-irizpideak egoki ezartzen direla bermatzeko.

2015eko ekainean, Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onartu zen, bai eta Zigor-kodea betetzeari buruzko politika ere. Horrela, berretsi egin da Caja Laboralak arauak eta estandar etikoak errespetatzeko duen borondatea. Horretarako, gainera, zigor-kontuak betetzeko printzipioak ere ezarri ditu. Eskuliburu horri jarraikiz, Etika Batzordeak bere gain hartzen du Etika eta jokabide profesionalaren kodeko printzipioak betetzen direla bermatzeko eta ikuspegi penaltik legez kontrakoak izan daitezkeen jokabideak zaintzeko zeregina.

Bestalde, Jokabideen Barne Araudia ere badu Caja Laboralak, balore-merkatuaren esparruan. Araudi hori 2018ko maiatzean eguneratu zen azken aldiz, Kontseilu Errektorearen erabakiz, eta honako hauek bete behar dute: Caja Laboralaren Kontseilu Errektoreko kideek, taldeko sozietateen administrazio-kontseiluetako kideek eta zuzenean edo nagusiki entitateak balore-merkatuan betetzen dituen jarduera eta zerbitzu guztiakin lotutako lana egiten duten pertsona guztiak, zuzendariak izan ala ez, baita kuxari buruzko informazio garrantzitsua eskura izan ohi dutenek ere.

Salaketen kanala, Ikuskaritza Batzordeari honako hauek jakinarazteko: finantzen eta kontabilitatearen alorretako irregulartasunak, jokabide-kodearen ez-betetzeak eta erakundeko jarduera irregularrak, baita, dagokionean, horiek isilpekoak diren ere.

Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onetsi zela eta, salaketen kanala Etika Batzordeak gestionatzen du. Barne Ikuskaritzako zuzendaria partaidea da batzorde horretan.

Salaketen kanal hori taldea osatzen duten sozietateetako bazkide, langile eta administratzaileen eskura dago. Haren funtzionamenduaren araubidea entitateko Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan dago jasota. Kanal horren bidez jakinarazten zaizkio Etika Batzordeari Etika eta jokabide profesionalaren kodearen edozein ez-betetze, Zigor-kodea betetzeari buruzko politika, indarrean dagoen legeriaren edota barne-araudiaren aurkako eragiketak edo jardunbideak eta garrantzi handia izan lezaketen irregulartasunak, batez ere finantzei eta kontabilitateari lotutakoak.

Entitatearen Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan, kanalaren hedadura, edukia eta erabilera daude jasota, eta salaketaren konfidentziaztasuna bermatzen du.

Horrez gain, Ikuskaritza Batzordeak informazioa jasotzen du, aldiaren behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuak egindako lanei eta entitateko jarduera irregularrarekin zerikusia duten lanei buruz.

Prestatzeko eta eguneratzeko aldiaren behingo programak, finantza-informazioa prestatzeko eta berrikusteko eta FIBKSa ebaluatzeko zereginak dituzten langileentzat; kontabilitate-arauak, auditoretza, barne-kontrola eta arriskuen gestioa behinik behin sartu behar dira.

Entitateak prestakuntza-plan bat du, finantza-informazioa sortzen, prestatzen eta berrikusten zuzenean diharduten langileek behar adinako trebakuntza eta gaitasun profesionala dutela bermatzeko. Horrela, bada, langile horiek indarreko arau-betekizunen berri jasotzen dute, etengabe.

Entitateko Prestakuntza Sailak prestakuntza-jarduera eta -programak kudeatzen ditu, eta egindako ikastaro guztien eta haien ezaugarrien erregistro eguneratua eramaten du. Ondoren, 2018ko ekitaldian FIBKSaren esparruan emandako ikastaro batzuk zerrendatuko ditugu: Finantza-arriskuen gestioa eta kontrola, Kaudimenaren gestioa, Gobernu korporatiboa eta araudia betetzea, Banku-kontabilitatea, Oinarri fiskalak eta Finantza-merkatuak eta inbertsioen gestioa.

Prestakuntza-saioak presentziazkoak eta lineakoak izan dira, eta barruko nahiz kanpoko prestakuntzaileak eman dituzte.

F.2. Finantza-informazioaren arriskuak ebaluatzea

Azal itzazu hauek behinik behin:

F.2.1 Zein dira arriskuak identifikatzeko prozesuaren ezaugarri nagusiak, hutsegitearena eta iruzurrarena barne, alderdi hauetan:

Prozesua dagoen eta dokumentatuta dagoen.

Entitatearen zuzendaritzak «Committee of sponsoring organizations of the treadway commission» (aurrerantzean COSO) erakundeak ezarritako nazioarteko estandarren arabera garatu du FIBKSA. Estandar horietan bost osagai finkatzen dira, barne-kontrolako sistemen eraginkortasuna eta efizientzia euskarritzeko:

- Jarduera horien guztien jarraipena egiteko kontrol-giro egokia sortzea.
- Entitateak bere finantza-informazioa prestatzean izan litzakeen arrisku guztiak ebaluatzea.
- Arriskurik larrienak arintzeko beharrezko kontrolak diseinatzea.
- Informazio-zirkuitu egokiak finkatzea, sistemaren ahultasunak edo eraginkortasunik ezak antzeman eta jakinarazteko.
- Kontrolak monitorizatzea, egoki funtzionatzen dutela eta denboran eraginkorrak direla bermatzeko.

Horrela, finantzetako egoera-orrietan eragin nabarmena duten arriskuak antzemateko prozesuak arreta berezia jartzen du finantza-informazioaren sorrerari eta arrisku horiek gauzatzen diren finantzetako egoera-orrietako area edo epigrafeei lotutako gestio-prozesu kritikoetan. Prozesuak eta areak aztertzean aintzat hartzen dira faktore kuantitatiboak (saldoa eta xehetasun-maila) eta kualitatiboak (prozesuen automatizazio-maila, eragiketen estandarizazioa, kontabilitatearen konplexutasun-maila, aurreko ekitaldiarekiko aldaketak, antzemandako kontrol-ahultasunak eta abar).

Finantza-informazioaren barne-kontrolako arriskuak antzeman eta ebaluatzeko prozesua dinamikoa da, etengabeko eboluzioa du denboran zehar eta unean-unean islatzen ditu taldearen negozioaren egoera, horri eragiten dioten arriskuak eta horiek arintzeko kontrolak. FIBKSaren kontrolen eraginkortasuna ebaluatzeko, arriskuak identifikatzeko prozesu hori hartzen da oinarri, antolamenduko eta taldeko negozioetako aldakuntzak aintzat hartuta eta materialtasun-mailari, gertagarritasunari edo kontrol horiek estaltzen dituzten arriskuen balizko eragin ekonomikoari erreparatuta.

Prozesuak finantza-informazioaren helburu guztiak (existitzea eta gertatzea; integritatea; balorazioa; aurkezpena, banakapena eta alderagarritasuna; eta eskubideak eta betebeharrak) betetzen dituen, eguneratzen den eta zer maiztasunekin eguneratzen den.

Prozesua diseinatzeko, kontuan hartu dira kotizatutako erakundeen finantza-informazioari buruzko barne-kontrolaren dokumentua izeneko CNMVren gidan agertzen diren finantza-informazioaren helburu guztiak (existentzia eta gertaera, osotasuna, balorazioa, aurkezpena, xehakapena eta alderagarritasuna, eta eskubideak nahiz betebeharrak).

Aurreko atalean adierazi denez, kuantitatiboak eta kualitatiboak dira FIBKSaren diseinuan sartutako arrisku-mota guztiak antzemateko erabili beharreko irizpideak. Gainera, argitaratutako finantza-informazioaren errore- eta iruzur-arriskuak ere hartzen dira aintzat.

Area materialak eta prozesu nabarmenak antzemateko prozesua urtean behin egiten da gutxienez, finantza-informaziorik berriena erabiliz. Gainera, aurrez identifikatu ez diren zirkunstantziak sortzen direnean ere egingo da ebaluazio hori, finantza-informazioan akatsak daudela azaleratzen badute, edo eragiketetan aldaketa handiak gertatzen badira eta, ondorioz, beste arrisku batzuk identifikatzen badira; egoera horietan sar daitezke taldearen egituraren aldaketak ekar lezaketen egoerak ere, besteak beste: bateratze-perimetroaren edo negozio-ildoen aldaketak edo bestelako gertaera nabarmenak.

- Bateratze-perimetroa identifikatzeko prozesurik dagoen, kontuan hartuz, besteak beste, sozietate-egitura konplexurik, erakunde instrumentalik edo asmo bereziko erakunderik dagoen.

Entitateak prozedura bat du bateratze-perimetroa identifikatu eta eguneratzeko, eta Esku-hartze Departamentua da erantzulea. Hiru hilean behin, departamentu horrek partaidetzako sozietateen inbentarioa gainbegiratzen du, aldaketarik dagoen ikusteko, eta, hala bada, finantza-informazio bateratua lortzeko sistemetan sartzeko.

- Prozesuak bestelako arrisku batzuen (eragiketen gainekoak, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, ospari buruzkoak, ingurumenekoak...) eraginak aintzat hartzen dituen, finantzetako egoera-orriei eragiten dieten heinean.

Aurreko puntu batzuetan aipatu denez, ezarritako kontrol-estandarrek eta metodologia direla eta, bestelako arrisku batzuen (merkatuarena, kredituarena, eragiketen, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, ospari buruzkoak, beste mota batzuetakoak) eraginak hartzen dira aintzat, finantza-informazioan eragiten duten heinean.

Eragiketa-arriskuari dagokionez, Caja Laboralak eredu bat du eragiketa-arriskua gestionatzeko. Horren barruan, arriskuak (barruko eta kanpoko iruzur-arriskua, arrisku teknologikoa, eragiketa-arriskua, negozio-jarduerako arriskua eta ezbehar-arriskua) eta horiek arintzeko kontrolak identifikatzen dira, eta horien balorazio kuantitatiboa egiten da. Eredu hori Eragiketa Arriskuaren Batzordeak gainbegiratzen du zuzenean, eta informatika-aplikazio batean eta politiken, prozeduren eta erabiltzaileen hainbat eskuliburutan dago euskarrituta. Barne-auditoretzari dagokio eragiketa-arriskuen balorazioa eta horiei esleitutako kontrolak gainbegiratzea.

- Entitateko zer gobernu-organok gainbegiratzen duen prozesua.

Arriskua eta kontrolak identifikatzeko prozedura gauzatzearen arduraduna Planifikazioko eta Gestio Kontrolleko Departamentua da, Finantzen Arearen mendekoa. Prozedura gainbegiratzeko ardura, berriz, Ikuskaritza Batzordeak du, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren bidez.

F.3. Kontrol-jarduerak

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.3.1 Balore-merkatuetan argitaratu beharreko finantza-informazioa eta FIBKSaren deskribapena ikuskatzeko eta onesteko prozedurak, arduradunak nor diren zehaztuta. Finantzetako egoera-orrietan ondorio materialak sor ditzaketen transakzio-mota guztien jarduera-fluxuei eta kontrolei buruzko dokumentazio deskribatzailea (iruzur-arriskuei buruzkoa barne). Dokumentazio horretan, gainera, kontabilitate-itxierako prozedura eta iritzi, estimazio, balorazio eta proiektio nagusien berrikuspenak islatu behar dira.

Merkatuan argitaratzen den taldearen finantza-informazioa berrikusi eta baimentzeko prozedurak abiatzeko, aurrena berrikusi egiten ditu Finantzen Areako zuzendaritzak. Barne Ikuskaritzako Departamentuak urteko kontu indibidual eta bateratuak berrikusten ditu, Kontseilu Errektoreak formulatu aurretik. Ikuskaritza Batzordeak informazioa irakurri eta Finantzen Areako eta Barne Ikuskaritzako arduradunekin eta kanpo-auditoreekin eztabaidatzen du, Kontseilu Errektoreari bidali aurretik.

Entitateak bere area eta departamentuetako prozedura-eskuliburuak ditu, baita finantza-informazioari buruzko kontrol-areetakoak ere, finantzetako egoera-orrietan eragin materialak izan ditzaketen transakzioekin zuzeneko lotura duten jarduera eta kontrolak gauzatzeko. Eskuliburu horiek areek eurek egiten dituzte, eta Kontseilu Errektoreak onesten ditu.

Prozeduretan organigrama, prozesuan parte hartzen duten eginkizunak eta sistemak, eta prozesuaren ezaugarriak daude jasota. Horrez gain, honako hauek jasotzen dira arrisku-matrize eta kontroletan:

- Arriskuaren deskribapena
- Kontrol-jarduera
- Kontrolaren sailkapena: funtsezkoa/estandarra
- Kontrolaren kategoria: prebentziozkoa/detektatzekoa
- Metodoa: eskuzkoa/mistoa/automatikoa
- Kontrola euskarritzen duen sistema
- Kontrolaren eragilea eta arduraduna

- Kontrolaren maiztasuna
- Kontrolaren ebidentzia

Ondoren, entitatearen finantza-areei lotutako prozesu nabarmenak zehaztu dira (zeharkako prozesuak eta negozio-prozesuak bereiziz); horietarako aurretik aipatutako dokumentazioa dago:

Zeharkako prozesuak:

- Kontabilitate-itxiera
- Bateratzea
- Gestio fiskala eta legezkoa
- Kontrol informatiko orokorrak
- Iritzi eta estimazioak
- Negozio-prozesuak
- Kreditu-inbertsioa
 - Ematea
 - Jarraipena eta berreskurapena
- Finantza-tresnak
- Zorra ordaintzeko jasotako aktibo higiezinak

Lehen aipatutako dokumentazio deskribatzaileak hauek hartzen ditu barne:

- Identifikatutako prozesuetako bakoitzean parte hartzen duten areen eta departamentuen xehetasuna.
- Hasiera-hasieratik prozesuarekin zerikusia duten jardueren prozedurei, kontrolei eta egiaztatzei buruzko finantza-informazioa nola sortu adierazten duen deskribapena.
- Prozesu bakoitzean parte hartzen duten sistema informatikoen identifikazioa.
- Entitatearen finantzaketako egoera-orrietan eragin materiala duten arrisku nabarmenen identifikazioa.
- Kontrolen identifikazioa eta deskribapena, eta aurretik antzemandako arriskuekin lotzea.

Caja Laboralean, kontabilitate-itxierako prozesua mekanizatua dago: kontabilitatea automatikoki egiten da entitatearen aplikazioen bidez. Lehen prozesua egindakoan, Esku-hartze Departamentuak informazioa berrikusi eta aurreko hileko datuekin zein aurreikusitako zifrekin alderatzen du, hileko balantze-itxiera eta emaitza-kontua balidatzeko.

Filialen kontabilitate-itxiera dagokien entitateak egiten du, eta, higiezinaren sustapeneko sozietate batzuen kasuan, kontrataturiko hirugarren batek. Filialen informazioa jasotakoan, Caja Laboraleko Esku-hartze Departamentuak berrikusi egiten du, baterakuntza-prozesua egiteko.

Urteko kontuetan agertzen denez, behar izan denean estimazioak erabili dira, zenbait aktibo, pasibo, sarrera, gastu eta konpromiso balioztatzeko. Estimazioak entitate nagusiko eta partaidetzako erakundeetako goi-zuzendaritzako kideek egin dituzte eta administratzaileek berretsi. Entitateak iritziak edo estimazioak egiteko aukera ematen duten arlo nagusien nondik norakoak islatzen ditu urteko kontuetan, bai eta horien guztien inguruan taldeak aurreikusitako funtsezko hipotesiak ere. Estimaziorik garrantzitsuenek hauek dituzte oinarri:

- Zenbait aktibo narriatzeagatiko galerak.
- Aktibo materialeko eta aktibo ukiezinako elementuei aplikatutako balio bizitza.
- Bateratzeko merkataritzako fondoaren balorazioa.
- Kotizatu gabeko zenbait aktiboren arazoizko balioa.
- Horniduretan eta pasibo kontingenteetan espero den kostua eta bilakaera.
- Aseguruengatiko pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesiak.
- Enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak eta pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesi aktuarialak.
- Kreditu fiskal aktibatuen berreskuragarritasunaren bilakaera.

Horrez gain, Caja Laboralak iritzi eta estimazioak egiteko politika orokorra ezarri du FIBKSaren barruan. Aintzat hartu beharreko alderdi guztiak eta iritzi eta estimazioak prestatu eta berrikusteko erantzukizunak zehazten ditu politika horrek.

F.3.2 Finantza-informazioa osatzeko eta argitaratzeko prozesu nagusiei dagokienez, entitateko informazio-sistemen barne-kontrolerako politikak eta jardunbideak (besteak beste, eskuratzeko segurtasuna, aldaketen kontrola eta jarduketak, jarraitutasun operatiboa eta funtzio-bereizketa).

Caja Laboralak informazio-sistemak erabiltzen ditu bere eragiketen erregistro eta kontrol egokia egiteko; beraz, sistema horiekiko mendekotasun handia du.

Entitateak Segurtasuneko Arau Multzo bat (SAM) diseinatu du. Segurtasuneko nahitaezko eskakizun korporatiboak jasotzen dituen dokumentu-multzoa da. Area bakoitzaren helburua eta segurtasun-arlo bakoitzean ezarri beharreko berariazko kontrolak zehazten dituzten estandar korporatiboak xehakutzen dituzte horietan finkatu diren politikek. Segurtasuneko Arau Multzoa entitate osoan aplikatzen da, eta zehazturik ditu funtzioak eta horiek betearazteko arduradunak.

Era berean, Segurtasun Batzorde bat sortu da. Entitatearen SAMean zehazturiko segurtasun-jardunbideen ardura zuzena duen organoa da.

Informazio-sistemen segurtasunerako politika, arau eta prozedura eguneratuak daude. Horien bidez, erakundearen baliabide eta datuak aldatzea, galtzea, eskuragarri ez izatea eta baimenik gabeko tratamendua edo sarbidea saihesteko gidalerro teknikoak eta antolamendukoak finkatzen dira.

Entitateak prozedura bat zehaztu eta formalizatu du, ezarritako aldaketak erregistratu eta gestionatzeko eman beharreko urratsak bideratzeko. Bestalde, garapen berriak probatzeko eta lehendik daudenak mantentzeko prozedura eta metodologia ditu entitateak. Informazio-sistematan egiten diren garapen edo hobekuntzek barne izan behar dituzte informazioaren segurtasunarekin lotutako betekizunak, sistema horietan gordetako informazioaren eskuragarritasuna, konfidentzialtasuna eta osotasuna bermatzeko helburuz.

Caja Laboralak hondamendien aurrean erantzun eta berreskuratzeko plana du, eta hori langileei ezagutarazi, berrikusi eta eguneratu egiten da aldian behin.

Labur esanda, Caja Laboralak Kontrol informatiko orokorren prozedura du, finantza-informazioa osatu eta argitaratzeko erabiltzen dituen prozesuei eusteko informazio-sistemen gaineko barne-kontrolaren oinarriak finkatzeko.

F.3.3 Hirugarrenei azpikontrataturako jardueren gestioa gainbegiratzea helburu duten barne-kontrolako politikak eta prozedurak. Aditu independenteen esku utzitako ebaluazio, kalkulu edo balioespenei dagokienez, finantzetako egoera-orrietan edonolako eragin materiala izan dezaketen alderdiak.

Entitateak hirugarrenek gauzatutako jarduerak berrikusten ditu aldizka, ikusteko zein diren garrantzitsuak finantza-informazioa osatzeko prozesuan eta zeinek eragin dezakeen zeharka bere fidagarritasunean. Gaur arte, entitateak ez du kanporatu finantza-informazioan eragin garrantzitsua duen prozesurik. Halere, entitateak aditu independenteen txostenetara jotzen du, finantzetako egoera-orrietan eragin materiala izan dezaketen jardunbideen balioespenak ezagutzeko.

2018ko ekitaldian, hauek izan dira aditu independenteen balorazio eta kalkuluei lotuta hirugarrenei agindutako jarduerak: esleitutako higiezin tasazioen ingurukoak eta Caja Laboraleko kreditu-zoroko eragiketen bermetzat erabiltzen diren higiezin ingurukoak.

Entitateak kontrolak ditu ezarrita, tasazio-sozietateen jarduerari lotutako arriskuak arintzeko. Eragiketez arduratzen diren departamentuek gauzatzen dituzte kontrol-eginkizunok, eta baloratzailen independentzia eta balorazioen kalitatea bermatzea dute helburu. Halaber, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren laguntza du, ezarritako prozeduren eraginkortasuna egiaztatzeko.

F.4. Informazioa eta komunikazioa

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.4.1 Batetik, kontabilitate-politikak finkatzeko, eguneratzeko eta interpretazioen inguruan sortutako zalantzak edo auziak bideratzeko funtzioa (kontabilitate-politiken area edo departamentua), antolakundeko eragiketa-arduradunekiko etengabeko harremanen bidez gauzatu beharrekoa. Bestetik, kontabilitate-politiken eskuliburu eguneratua, entitateari atxikitako unitate guztiek eskuragarri izango dutena.

Esku-hartze Departamentuak entitateko eta sozietate filialetako kontabilitate-politikak identifikatu, finkatu eta jakinarazi egiten ditu, eta sozietate filialek eta entitatearen negozio-unitateek kontabilitate-gaiez egiten dizkieten galderei erantzuten die.

Entitateak kontabilitate-eskuliburu bat du finantza-informazioa prestatzeko moduei buruzko arauak zehaztu eta argitzeko. Halaber, arau horiek entitateko eragiketetan nola erabili ere argitzen du; adibidez, sozietateko filialentzako baterakuntza-paketeak. Dokumentu horietan, transakzio-mota bakoitzerako arauak zehatz-mehatz aipatzeaz gain, horien interpretazio zuzenak eman eta azaldu egiten dira, egoki bete daitezien.

Hizpide ditugun dokumentuak aldian-aldian eguneratzen dira, eta aldaketa edo eguneratze garrantzitsu guztiak dagozkien sozietatei jakinarazten zaizkie.

Baterakuntza-paketeak taldeko sozietate filial bakoitzak egin behar ditu, eta Esku-hartze Departamentua arduratzen da partaidetzako sozietate horiek taldeak ezarritako kontabilitate-politikak betetzen dituzten gainbegiratzeaz. Departamentuak, filialen informazioa aztertu eta berrikusi ondoren, egoki deritzen zuzenketak egiten ditu.

Finantza-informazioaren inguruko arauetan finantzetako egoera-orrietan eragin dezakeen edozein aldaketa egiten denean, Esku-hartze Departamentuaren ardura da kontabilitate-arauak berrikustea, aztertzea eta eguneratzea. Era berean, departamentu horrek du aldaketa edo eguneratzeok entitateko negozio-unitatei eta filialei jakinarazteko ardura.

Entitateak eta bere taldeak aplikatzen duten kontabilitateko finantza-informazioaren esparruak hauek hartzen ditu barne: (i) Europar Batasunak onartutako finantza-informaziorako nazioarteko arauak eta (ii) Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra.

F.4.2 Finantzetako egoera-orri nagusiei, oharrei eta FIBKSari buruzko finantza-informazioa formatu homogeneous bidez eskuratzeko eta prestatzeko mekanismoak, entitateko edo taldeko unitate guztiek ezar eta erabil ditzaten.

Finantza-informazioa egiaztatzeko datuak osoak, zehatzak eta egokiak direla eta horiek dagokien unean eta moduan jakinarazten direla bermatzeko kontrol-neurriak daude. Finantza-informazioa bateratu eta prestatzeko prozesua zentralizatuta dago, entitateak egiten baitu.

Prozesuan zehar, sozietate filialek jakinarazitako finantzetako egoera-orriei buruzko baterakuntza-paketeak input gisa erabiltzen dira, ezarritako jarraibideen eta formatuen arabera, eta eskatutako gainerako finantza-informazioarekin beste horrenbeste egiten da, bai kontabilitateko harmonizazio-prozesuan, bai ezarrita dauden informazio-beharrek estaltzeko. Sozietate filialek emandako finantza-informazioa Esku-hartze Departamentuak berrikusten du.

Esku-hartze Departamentuak kontrol batzuk egiten ditu sozietate filialetatik eta negozio-unitateetatik jasotako finantza-informazioaren fidagarritasuna eta tratamendu egokia bermatzeko. Horien artean, nabarmentzekoak dira baterakuntza-idazpenak zuzen egiteko kontrolak, lortutako emaitzen aurrekontuarekiko aldakuntzak eta Espainiako Bankuaren egoera-orrien berezko kontrolak, balantzeko eta emaitza-kontuko partida guztiak elkarrekin erlazionatzen dituztenak.

F.5. Sistemaren funtzionamendua gainbegiratzea

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.5.1 Ikuskaritza Batzordeak FIBKSa gainbegiratzeko gauzatu dituen jarduerak, eta entitateak barne-ikuskaritzako funtziorik egiten duen, eskumenen artean izanik barne-kontrolako sistema (FIBKSa barne) gainbegiratzeko laguntza batzordeari. Halaber, ekitaldiko FIBKSaren ebaluazioaren berri emango da, bai eta ebaluazioaren arduradunak emaitzak jakinarazteko erabilitako prozeduraren berri ere. Azkenik, entitateak kasuan kasuko neurri zuzentzaileei buruzko ekintza-planik ba al duen eta finantza-informazioan izango duen eragina kontuan hartu duen zehaztuko da.

Barne-ikuskaritzako zerbitzuak gainbegiratzeaz gain, Ikuskaritza Batzordearen zereginak dira finantza-informazioa osatu eta aurkezteko prozesua eta sozietatearen barne-kontrolako sistemak gainbegiratzea. Jarduera horiek Barne Ikuskaritzako Departamentuan eskuordetzen ditu.

Barne Ikuskaritzako Departamentuak lau atal ditu, funtzioak egoki betetzeko: Finantza Unitateen Ikuskaritza, Bezeroak Gestionatzeko Unitateen Ikuskaritza, Urruneko Ikuskaritza eta Informatika Ikuskaritza. Finantza-informazioaren fidagarritasuna bermatzeko, prozedura- eta kudeaketa-jarduketaren eraginkortasuna ziurtatzeko, barne- eta kanpo-arau aplikagarriak betetzeko eta entitatearen ondarea babesteko beharrezkoak diren barne-kontrolako neurriak ezartzea da area horren zeregin nagusia.

Bestalde, entitatearen Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen arabera, merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna une oro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea ere bada Zuzendaritza Batzordearen eta Barne Ikuskaritzako Departamentuaren ardura.

Bere helburua lortzeko, Barne Ikuskaritzak ikuskapen programatuak gauzatu ohi ditu, arriskuak kontrolatzeko ezarritako sistemak berrikusteko, barne-jarduketaren prozedurak aztertzeko eta unean uneko kanpo- eta barne-arau aplikagarriak zenbateraino bete diren ikusteko.

Garrantzi bereziki jotako prozesuen berrikuspina bere urteko jarduketa-planean sartzen du Barne Ikuskaritzako Departamentuak, guztiak hiru urteko epean berrikusita izateko helburuarekin. Garrantzi bereziki jotako zenbait arlo edo prozesu kanpo uzten ditu, besteak beste kontabilitate-itxieraren prozedura, iritzi eta estimazioak berrikustea eta informazio-sistemen gaineko kontrol orokorrak; izan ere, urtean behin ebaluatzen dira horiek.

2018ko ekitaldian FIBKSari egindako gainbegiratze eta ebaluazioak berrikuspen hauek hartu ditu barne:

- Kontabilitate-itxierako zeharkako prozesuaren berrikuspina. Horrez gain, Caja Laboralak argitaratutako finantza-informazioa landu eta aurkezteko prozesua gainbegiratu da.
- Zuzkidura eta pasibo kontingente garrantzitsuak kalkulatzeko erabilitako iritzi eta estimazioen berrikuspina.
- Kontrol orokor informatikoen zeharkako prozesuaren berrikuspina.
- Finantza-tresnen prozesuaren berrikuspina.

Horrez gain, 2016ko eta 2017ko ekitaldietako berrikuspen-prozesuetan emandako gomendioak betetzearen jarraipena egin da.

2018an egin den FIBKSaren berrikuspenaren eta ebaluazioaren emaitza Ikuskaritza Batzordeari aurkeztu dio, aldiaren behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuko zuzendariak.

F.5.2 Eztabaida-prozedurarik dagoen, eta, horren bidez, kontu-ikuskariak (ikuskaritzako arau teknikoetan xedatutakoari jarraikiz), barne-ikuskaritzako funtzioen arduradunak eta gainerako adituek urteko kontuak berrikusteko prozesuetan edo unean uneko bestelako jardunbideetan zehar lortutako informazioa goi-zuzendaritzari, Ikuskaritza Batzordeari edo entitateko administratzaileei helarazten dieten. Halaber, antzemandako ahultasunak zuzendu edo arintzeko ekintza-planik dagoen jakinaraziko duzu.

Ikuskaritza Batzordeak ekitaldian bi bilera egiten ditu kanpo-ikuskariekin.

- Lehen, urteko auditoretzarako behin-behineko bisitaren ondoriozko atariko lana bukatzen denean. Kanpo-auditoreak ondorioen berri ematen du bertan.
- Bigarrena, urteko kontuen formulazioari ekin baino lehen. Kanpo-auditoreak bere lanaren behin betiko ondorioak ezagutarazten ditu bertan.

Kontu-auditoreak goi-zuzendaritzarekin eta Barne Ikuskaritzako zuzendaritzarekin zuzeneko harremanak izan eta bilerak egiten ditu aldizka, bere lanerako behar duen informazioa lortzeko eta aurkitutako ahultasunak mintzatzeko.

Kanpo-auditoreak barne-kontrolari eta kontabilitateko administrazio-prozedurei buruz emandako memorandumean, barne-kontrolako sistema eta lotutako arriskuak hobetzeko iradokizunak jasotzen dira. Memoranduma Zuzendaritza Kontseiluari eta Ikuskaritza Batzordeari aurkezten zaie, eta, ondoren, entitatearen Kontseilu Errektoreari. Dokumentu horretan, Zuzendaritza Nagusiak gomendio bakoitzari buruz egindako iruzkinak eta, dagokionean, ahultasunak zuzentzeko ekintza-planak edo neurriak jasotzen dira.

Azkenik, kanpo-auditoreak emandako gomendioen garrantziaren arabera, barne-ikuskaritzako urteko planak hartutako neurrien jarraipena egiteko lanak hartu ohi ditu barne.

Barne Ikuskaritzak egindako lanen emaitzari dagokionez, departamentuko zuzendariak Ikuskaritza Batzordeari eta, garrantziaren arabera, Zuzendaritza Kontseiluari aurkezten dizkie txostenak, ikuskatutako arearekin aztertu ondoren. Gainera, txostenetan proposatutako gomendioen ezarpen-mailaren jarraipena egiten du.

Bestalde, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren zuzendaritzak eskatuta, Ikuskaritza Batzordea hiru hilik behin biltzen da gutxienez, bere erantzukizunetako bat betetzeko, alegia: zuzendaritzaren lan nagusiei buruzko xehetasunak jasotzea.

F.6. Bestelako informazio garrantzitsua

-

F.7. Kanpo-auditorearen txostena

Jakinaraz ezazu honako hau:

F.7.1 Merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa kanpo-auditoreak gainbegiratuta dagoen. Hala bada, entitateak haren txostena aurkeztu beharko du eranskin gisa. Bestela, arrazoien berri eman beharko du.

Entitateak ez du beharrezkotzat jo merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa aztertzeko eskaera, kanpo-auditoreei egitea.

G. BESTE ARGIBIDE INTERESGARRI BATZUK

Azal ezazu laburki, entitatearen edo taldeko sozietateen gobernu korporatiboari buruz, txosten honetan jaso ez den alderdi garrantzitsurik bada. Alderdi hori sartzea beharrezkoa bada.

Atal honen barruan, txostenaren aurreko atalen inguruko beste edozein informazio, azalpen edo xehetasun jaso ahal izango da, baldin eta garrantzitsua bada eta ez bada errepikatzen.

Zehazki, adieraz ezazu entitatea gobernu korporatiboaren arloan Espainiakoaz bestelako legeriaren baten mende dagoen, eta, dagokionean, erants ezazu eman beharreko informazioa, txosten honetan eskatutakoarekin bat ez badator.

Entitateak aukera du, halaber, bere borondatez nazioarteko, sektoreko edo bestelako printzipio etikoen edo jardunbide egokien kode batzuetara atxiki den adierazteko. Hala bada, kode horren eta atxikitze-dataren berri emango du entitateak.

1.- Informazio honek A. Jabetzaren egitura atala osatzen du:

Caja Laboraleko bazkide diren kooperatiba eta horien merkataritza sozietate gehienak Mondragon korporazioaren parte ere badira. Caja Laborala ere partaide duen korporazio hori askatasunez elkartutako kooperatiben elkartea da. Kooperatibok lankidetzeta-balioak partekatzen dituzte, eta elkarrekin jardunez lehiarako abantailak lortzea dute helburu.

Caja Laboralak aurreko ekitaldiko soberakinen % 15eko diru-laguntza (zergak eta kapitalerako interesak ordaindu ondoren) ematen die, urtero, MONDRAGON Inversiones S. Coop. sozietateari eta MONDRAGON Fundazioari (biak ere korporazioko partaide diren edo elkartuta dauden kooperatibek osatzen dituzte). Zenbateko hori Kooperatiba arteko Fondo Sozialetik (KFStik) kentzen da.

2.- Informazio honek C.1.6 Kontseilarien ordainsariak atala osatzen du:

Kontseilari lan-bazkideek ez dute ordainsaririk jasotzen Kontseilu Errektoreko kide izateagatik, langile moduan entitatean egiten duten lanagatik eskuratzen dutenaz gain. Kontseilu Errektoreko gainerako kideek ere ez dute inolako ordainsaririk jasotzen kontseilari izateagatik.

Caja Laboralak ordaindu egiten du lehendakariaren lana, eta, zehaztutako prozeduren bitartez, kreditu-erakundeetarako indarrean dagoen araudiaren esparruan finkatutako ordainsariei buruzko irizpideak aplikatzen ditu.

3.- Informazio honek C atala, sozietatearen administrazioaren egiturari buruzkoa, osatzen du:

2019ko urtarrilaren 4an egindako bileran, Kontseilu Errektoreak onartu egin du María Carmen Inurria Landerasek Caja Laboraleko Kontseilu Errektoreko kidetza bere borondatez uztea, 2019ko urtarrilaren 2an.

Gobernu korporatiboaren urteko txosten hau sozietatearen Administrazio Kontseiluak onetsi du, egun honetan egindako saioan:

2019-02-28an

Adieraz ezazu administrazio-organoko zein kide edo kontseilarik eman duen txosten hau onestearen aurkako botoa eta zein abstenitu den.

Txosten hau aho batez onetsi da.